

HR 22 februari 1989, BNB 1989/122. Een c.v. investeerde in inventaris. De commanditaire vennoot genoot een winstaandeel van 60%. Volgens de inspecteur had belanghebbende zelf geen verplichtingen aangegaan en ontzegde daarom aan haar de aanspraak op WIR-premie. De HR was het hier niet mee eens. Allereerst overwoog de HR, dat de ontstaansgeschiedenis van de regeling (in casu de WIR) geen aanwijzing inhoudt, dat bij de wetgever de bedoeling heeft voortgezeten om in afwijking van de algemeen luidende bewoordingen ervan een bepaalde categorie ondernemers — namelijk de categorie commanditaire vennoten — van haar toepassing uit te sluiten. Een duidelijk antwoord aan de Staatssecretaris zo

kan men deze overweging wel aanmerken. Voorts overwoog de HR, dat een redelijke en aan zijn doel en strekking beantwoordende uitleg van de wet meebrengt om de commanditaire vennoten aan te merken als degenen die in een bedrijfsmiddel hebben geïvesteerd. Een verblijvingsbeding met vertraagde werking is een beding onder de opschortende voorwaarde van overlijden. Volgens HR 10 mei 1989, BNB 1989/234 heeft de vervreemding in zo'n geval plaats bij het vervullen van de voorwaarde, dat is het overlijden. Gevolg van dit oordeel was dat er desinvesteringbetaling moest plaatshebben. Dat voor de eindafrekening artikel 15 Wet IB werd toegepast, zodat het tarief van 20% gold, is geen reden om anders te oorde-

len. Interessant element in de procedure voor het Hof, dat in cassatie niet meer aan de orde kwam, was dat ten aanzien van een deel van de activa waarvoor het beding gold, op het overlijdenstijdstip de prijs nog niet vaststond of althans bepaalbaar was. Die prijs moest nog in onderling overleg en anders door deskundigen worden vastgesteld. Daarom werd voor dat gedeelte door het Hof geen vervreemding aangenomen.

(wordt vervolgd)

Mr. J.S. Rijkels*

* Fiscaal-juridisch adviseur.

RECHTSVRAGENRUBRIEK

17. Boedelbeschrijving en verdeling van een gemeenschap in het nieuwe recht: wie benoemt, bij onenigheid tussen partijen, de taxateur(s) van onroerende zaken?

In WPNR 6011 gaat prof. mr. dr. P. Vlas in op nieuwe procesrechtelijke bepalingen inzake boedelbeschrijving en verdeling van een gemeenschap. Ik lees er dat artikel 675 Rv in voorkomende gevallen ook de notaris de bevoegdheid gaat geven schatters te benoemen voor de waardering van te beschrijven (en te verdelen) goederen.

Nu komt het mij voor dat artikel 675 alleen de aanwijzing van de volgens artikel 674 nodige schatters regelt, dus uitsluitend die van roerende zaken.

Artikel 670 voorziet dan in een benoeming van schatters van ook andere dan roerende zaken, maar door de Kantonrechter.

Uit het geheel kan ik niet de bevoegdheid voor de notaris distilleren bij

onenigheid van partijen taxateurs van onroerende goederen te benoemen.

H.A.A.J. v. G. te A.

De vraagsteller heeft gelijk. Art. 674 sub 2° Rv (nieuw) bevat de bepaling dat indien een partij dit wenst, in de boedelbeschrijving wordt opgenomen een schatting van de waarde van de roerende zaken, welke schatting wordt verricht door een of meer taxateurs, die partijen zelf hebben aangewezen. Worden partijen het niet eens over de aan te wijzen taxateurs, dan worden ze benoemd door de notaris of, in geval van een onderhandse boedelbeschrijving, door de kantonrechter. Aldus art. 675 Rv (nieuw) dat blijkens zijn toelichting slechts betrekking heeft op de aanwijzing van de in art. 674 sub 2° Rv (nieuw) bedoelde schatters van roerende zaken (Inv. wet, deel 1, Kamerstukken 16593, MvT, p. 106).

Hieruit volgt dat de notaris *niet* de bevoegdheid heeft om bij onenigheid tussen partijen hieromtrent, taxateurs aan te wijzen voor het schatten van de

waarde van andere dan roerende zaken. Die bevoegdheid komt, evenals onder het huidige recht, toe aan de kantonrechter. Zie art. 679 lid 1 Rv (nieuw), welke bepaling niet beperkt is tot een verdeling ter voldoening aan een rechterlijk bevel, maar die ook van toepassing is als partijen wél allen aan de verdeling willen meewerken, maar alleen over de te benoemen deskundigen van mening verschillen. In deze zin letterlijk Inv. wet deel 1, t.a.p., MvT, p. 108, ook besproken door Vlas in het door de vraagsteller aangehaalde artikel in WPNR 6011, p. 444 sub 10. In een aanhangige procedure tot verdeling kan de benoeming overigens ook geschieden door de rechter voor wie de zaak in eerste aanleg of in appel dient. Deze praktische voorziening is getroffen in lid 2 van art. 679 Rv (nieuw).

Voor een uitgebreidere oriëntatie over een en ander verwijs ik naar Van Mourik, Gemeenschap, Mon. NBW, B-9, 1990², p. 52 e.v.

JBMV

18. Landinrichtingswet en titelzuivering

Kunt U mijn mening delen, dat een ten nutte van een buiten het blok van een ruilverkaveling gelegen onroerend goed gevestigde erfdiensbaarheid niet tenietgaat wanneer in de akte van toedeling de desbetreffende erfdiensbaarheid niet opnieuw wordt gevestigd ten laste van een binnen het blok gelegen lijdend erf.

Ik baseer mijn mening op de samenhang tussen de artikelen 196 en 197 van de Landinrichtingswet waarin ik lees dat de regeling, opheffing of vestiging van zakelijke rechten in het plan van toedeling in beginsel alleen betrekking heeft op binnen het blok gelegen onroerende zaken

en slechts met toestemming van beschikingsbevoegden met betrekking tot buiten het blok gelegen onroerende zaken ook die onroerende zaken kan betreffen.

G.K.S. te W.

Het antwoord op de gestelde vraag kan kort zijn: indien de eigenaar van het heersend erf niet bij de landinrichting is betrokken en ook zelf niets onderneemt teneinde op de lijst van rechthebbenden te worden geplaatst, raakt hij zijn zakelijk recht van erfdiensbaarheid kwijt door de overschrijving van de akte van toedeling in de openbare registers. Ten aanzien van de in het blok gelegen kavels, is namelijk sprake van titelzuive-

ring. Degene aan wie een kavel wordt toebedeeld, verkrijgt deze originair, vrij van alle niet in de akte van toedeling opgenomen zakelijke rechten, rechten van huur en andere lasten. Dit was het stelsel van de Ruilverkavelingswet 1954 (art. 28 j° 82/3 en 96; Houwing-Van Dam, Landbouwwetgeving, aant. 109; 119-122 en 250-254 Ruilv. wet). In de Landinrichtingswet, die in de plaats is gekomen van de Ruilverkavelingswet, is dit stelsel niet veranderd (art. 160 j° 196/7 en 208; Houwing-Van Dam, Landbouwwetgeving, aant. IX.13 Landinrichtingswet).

JBMV